

ИЗВЕШТАЈ ОД СЛЕДЕЊЕТО НА МЕДИУМСКИТЕ СОДРЖИНИ

12 МАРТ - 8 АПРИЛ 2016

ДЕТАЛНА АНАЛИЗА
од следењето на медиумските содржини преку Механизмот
за набљудување и реакција при Институтот за комуникациски студии
(период: 12 март - 8 април 2016)

3. СИТЕЛ

Прва недела (12 – 18 март 2016)

Во известувачкиот период од 12 до 18 март во Дневникот на Сител се објавени вкупно 88 прилози кои се однесуваат на актуелни настани и на политички актери. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: настаните поврзани со Уставниот суд (14 прилози), на промоција на проекти и мерки на Владата и на другите институции (13 прилози), на активностите на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (10 прилози), на мигрантската криза (10 прилози), на активностите на опозицијата (7 прилози), работата на Специјалното јавно обвинителство (4 прилози) итн.

Во најголем број известувања за овие теми телевизијата изразуваше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ (29 прилози) и негативен и демонизирачки кон СДСМ (25). Продолжува напаѓачкиот однос посебно кон лидерот на СДСМ Заев и кон специјалната јавна обвинителска Јанева.

Коментари и оценки во вестите: Коментаторска содржина е забележана во 15 прилози кои содржат демонизирачки став кон СДСМ и СЈО кои остануваат таргет при негативното информирање во прилозите на оваа телевизија.

Доминираат прилозите за промоција и поддршка на владините мерки и проектите кои се карактеристични по силниот фаворизирачки тон (12 март „Нова опрема за старата градска болница“, 13 март „Пензионерите во Македонија се задоволни“, 14 март „112 поранешни професионални војници добија работа“), како и прилозите во кои во стилот на политички маркетинг се индормира за аактивностите на лидерот на ВМРО ДПМНЕ Груевски (12 март „Груевски со решенија за проблемите на жителите на Кичевско“, 14 март „Во Куманово почнува изградба на ургентен ценнтар - според претседателот на на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски за изградба и реконструкција на овие болници ќе бидат инвестирани 70 милиони евра“), кои се пренесуваат некритички, како да е во државна, а не партиск функција. Се повторуваа негови стари изјави каде што најавува настаните за кои се известуваше во дадениот момент (13 март „Пожарникарите добија бенефициран стаж за секој 12 месеци ефективна работа ќе им се сметаат 15 месеци стаж“), како и наводните спонтани разговори со граѓаните при теренските посети каде тој меѓу населението се движи со микрофон.

Иако телевизијата изминатиот период го зголеми бројот на прилози во кои информира за активностите на опозицијата, СДСМ и нејзиниот лидер Заев и специјалната обвинителка Катица Јанева и натаму се субјекти за кои се известува во негативен демонизирачки контекст: 13 март „Шилегов е само еден од раководството на СДСМ кој е вмешан афера за сериозен криминал“, 13 март „Сорос и СДСМ доброволно сакаат Македонија да биде меѓународен протекторат“, 18 март „Анкета Павел Шатов: ВМРО ДПМНЕ со двојна предност пред СДСМ , над 64 % не и веруваат на Катица Јанева“).

Kingdom of the Netherlands

Крајно некритички телевизијата известуваше за протестите пред Уставниот суд, при што отворено демонстрираше поддршка за контра- протестите во организација на ГРОМ (16 март- новинар „Граѓаните решија да и стават крај на деструктивната политика на опозицијата и вчера во огромен број дојдоа да ги заштитат македонските институции.еки луѓе го заокружија Уставниот суд и не дозволија демонстрантите на СДСМ и СОРОС да го спроведат сценариото за дестабилизација“).

Имаше и случаи кога новинарот/презентер (кој воедно е и главен уредник на телевизијата) во најавите отворено лично се конфронтираше со лидерот на опозицијата Заев и со Јанева (18 март најава /коментар: „Јас би сакал утре да се менувам со Зоран Заев , да потпишеме, се што имам, се што има, да го имам владеењето на неговите семејни фирми кои во времето на неговата опозиција, само во времето на Груевски , според книговодствени податоци, завршни сметки во УЈП свртеле над 200 милиона евра. Замислете да е на власт, 2 милијарди ќе бидат. Катица Јанева од друга страна е опомената и тоа од високо ниво на САД да не ја партизира институцијата“). Во Дневникот од 18 март најголем дел од најавите и прилозите беа коментаторски и во сите нив се содржи исклучително демонизирачки, дури и клеветнички наратив кон овие две институции.

Користење извори: Во повеќе од половина од прилозите (46 прилози) има само по еден извор, а тоа е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора (15) чии ставови не се спротивставуваат (12 прилози), и тоа се или функционери од ВМРО-ДПМНЕ или аналитичари со провалдини етаблирани ставови во јавноста. Во 13 прилози се консултирани три или повеќе извори, но во 10 од нив тие се надополнуваат, а не се судираат. Во три прилози телевизијата се повикува на не кредибилни извори на портали или на статус од социјални мрежи, каде изворот е „дознава“, и тоа се прилози каде има изразен демонизирачки став кон опозицијата.

Директни обраќања: Од вкупно 20 објавени изјави на лидери на политички партии, половината (10) се на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски. Потоа следуваат Заев и Јакимовски со по 4 обраќања, и со по едно лидерите на две помали партии, Јаневски и Јанкуловски (ПОДЕМ).

Аудиовизуелна презентација: Во анализираниот период кај 29 прилози има елементи на аудиовизуелна манипулација. Најприсутен тип на манипулативна презентација се прилозите за промоција на владините мерки и проекти и за активностите на Никола Груевски кои ја преминуваат границата меѓу известувањето и политичкиот маркетинг (13 март „Пожарникарите добија бенефициран стаж за секои 12 месеци ефективна работа ќе им се сметаат 15 месеци стаж“ – изјава на Груевски од 12.11.2015 година при средба во Охрид со пожарникар, 13 март „Пензионерите во Македонија се задоволни – изјава на Груевски од 07.01.2016 г. и анкета со пензионери кои ја фалат Владата и проектите, 14 март „Груевски во посета на Ѓорче Петров заедно со министерот за транспорт“).

Визуелно манипулирање е забележано во прилозите поврзани со двата протести пред Уставниот суд. Во прилогот „Протести пред Уставен суд“ од 15 март, Јакимовски:ГРОМ и граѓаните секогаш ќе застанат во одбрана на законот и институциите кога ќе има потреба“ од 16 март и “Иванов: Нема помилување за силеции на избори , педофили и наркодилери“ од 18 март, новинарот манипулира со бројка од 6.000 присутни на (контра)протестот што го организира провладината ГРОМ, при што делот кога се зборува за протестот на невладините организации е проследен со видео материјал од завршувањето на протестот, додека оној дел кога се зборува за контрапротестот се покрива со снимки кои прокажуваат масовност.

Истиот тип на манипулативна видео презентација има и во прилозите „ДИК ќе спроведува дополнителни контролни тестови“ од 17 март, во делот кога се посочува опозициската СДСМ, видео материјалот е снимка од партиското седиште, додека делот посветен на ВМРО ДПМНЕ се покрива со инсерти од големиот предизборен митинг.

Во два случаи (Изјава на Кире Наумов и “ СДСМ со обвинувања за градоначалникот на Скопје“ од 15 март) претставници на опозицијата се безимени.Продолжува и манипулативното известување кога станува збор за прилозите поврзани со СЈО и опозицијата: Во прилогот од 15 март „Катица со блед

извештај кој не го образложи пред јавноста“, стара изјава на Заев се врамува во манипулативен контекст, додека во 3 прилози се пренесуваат напаѓачки и клеветнички содржини од веб-портали (16 март „Новинари и интелектуалци блиски до опозицијата разочарани од вчерашниот протест кој СДСМ го организираше заедно со соросовата платформа на невладини организации “Ајде“, 16 март „Која е причината за повлекувањето на бројчаникот на јавниот долг?“, 17 март „Нетпрес: Ременски го доведе во колапс МТСП“).

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (12 март оценка на новинар) Во центарот на Кичево каде што огромен број на граѓани го пречекаа претседателот на ВМРО ДПМНЕ, просветните работници му го посочија проблемот со недостиг на дефектолози во училиштата.
- (12 март оценка новинар) Нејзиниот настап го толкуваат како обичен театар и притисок, бидејќи нема логично образложение зошто на прес- конференција би се најавила пријава и истрага против некого, а дури месец дена подоцна би се вршел претрес
- (13 март оценка новинар) Неофицијално, од истрагата велат дека многу често им било нудено и статус на заштитен сведок, како начин да се спасат, но во замена да посочат некој друг како виновен. Истите извори коментираат и случаи во кои откако ќе биле одбиени, на испрашуваниите лица им велеле да размислат уште еднаш, бидејќи ако не прифателе ќе лежат во затвор. Им биле споменувани и нивните деца и фамилии
- (14 март оценка новинар) 112 поранешни професионални војници добија работа новинар По даденото ветување на Владата следеше и реализација, војниците ги потпишаа договорите за работа во присуство на премиерот за спроведување на изборите и министерот за одбрана.
- (17 март оценка новинар) Соочени со шокот на Бихакка денеска побрзаа на медиумите кои ги држат под контрола заедно со СОРОС да им достават лажни податоци според кои, над 500.000 гласачи во Македонија се фантомски
- (18 март најава/ коментар) Кога ќе кажете Никола Груевски, одма до него идат проекти, чешми, болници, патишта, нешто се случува, нечии потреби се задоволуваат. Кога ќе кажете Зоран Заев, одма идат афери, телефонски разговори, тепачки со полицајци, едноставно еден хаос.

Втора недела (19 – 25 март 2016)

Сител во набљудувачкиот период објави 90 прилози за актуелни политички настани и субјекти. Во вестите најголем простор е посветен на прилози за владините проекти и инвестиции (14 прилози), за прочистувањето на Избирачкиот список и предвремените избори (13 прилози), за активностите на лидерот на ВМРО ДПМНЕ Груевски (12 прилози), за работата на СЈО (10 прилози), за теренските активности на опозицијата (7 прилози), отчетот на владејачката ВМРО ДПМНЕ (5 прилози), за мигрантската криза (2 прилози). Во 35 прилози забележан е нагласен фаворизирачки, апологетско-пропаганден однос кон власта и посебно кон владејачката партија ВМРО – ДПМНЕ, Во 21 прилог се известува со негативен- демонизирачки, во одредени случаи и навредлив однос кон опозицијата (посебно кон лидерот на СДСМ Заев) и кон специјалната јавна обвинителка Катица Јанева.

Коментари и оценки во вестите: Најголем дел од просторот во централниот Дневник на оваа телевизија е пополнет со пропаганди прилози за владината политика преку прилози во кои со пофален тон некритички се известува за проекти и инвестиции (20 март “Димитриев во Кочани: Владата ќе продолжи со нови капитални проекти за Кочани“, со оценка на новинарот дека „тоа е само дел од 4 милиони евра кои Владата во изминатиот период ги вложи во подобрување на комуналната и патната инфраструктура во оваа општина“, 22 март „Повеќе пари за образованието, нови училишта, бесплатни учебници, современи Кембриџ програми за учениците и нови студентски домови е само дел од сработеното во изминатите години“, 22 март „Градежните компании не паметат ваков инвестициски бум. Велат дека во моментот нема невработен градежник“, 24 март „Изминатиов период континуирано раста примањата на пензионерите. Покрај континуируваниот раст на примањата, пензионерите уживаат и во другите бенефити кои им ги овозоможи државата“).

Телевизијата објави и 13 најави и анализи со нагласен коменторски тон на новинарот/ водителот, во кои со некритички, дури апологетски наратив новинарот известува за власта (19 март „Бизнис инсајдер: Македонија е земја со најниски даноци на планетата“, 21 март „За 10 години креирани 150.000 работни места, мерките за намалување на невработеноста продолжуваат“, 22 март „50 милиони евра вложени во образовната инфраструктура“, 22 март „Сликата за македонскиот аграр целосно сменета“, 25 март „Се решаваат барањата на граѓаните и се исполнуваат ветувањата од посетата на Груевски во Горче Петров“).

Негативен, демонизирачки и навредлив тон е забележан во коментаторските прилози каде субјект е опозицијата и обвинителката Катица Јанева, при што и во овој период, се наметнува неарументирана теза за постоење на „заговор“ на овие два субјекти против власта (21 март „Курир: Заради блискоста со Заев Јанева го амнестира Цановски и отвора предмет за уривање на дивогоградбата Космос“, 23 март „Еве ги испадите на Катица Јанева“, 23 март „Како се збогати Катица Јанева која вчера призна дека нема докази во истрагите“). Примери за вакви некритички напади на медиумот кон Јанева и како функционер и како личност, има во вестите од 23 март, каде таа е субјект на обвинувања и навреди, а уредникот/ водител кон лидерот на опозицијата и Јанева со крајно негативен став презентира мислење како факт:

- користи термини „компромитирани, со лимитирани стручни и професионални капацитети, едноставно што и да зафатат Катица Јанева и Зоран Заев пропаѓа, каде год да се појават пред било која камера од тоа станува скандал“;
- користи неаргументирани обвинувања („буквално и кар за себе бидејќи познато е дека последниве денови, недели постои рекет низ Македонија каде што директори на битни фирми се рекетираат од оние што ги имаат разговорите, а ги имаат само во СЈО и во СДСМ и некои на кој му ги продале и со тоа прибираат пари помеѓу 50 и 70.000 евра засега од едно лице“ „два пати се обидела да ја измами државата со становите и со нивата за смокви“);
- лични дисквалификации („а таа изјава е изјава каква дал само Берија. Берија е специјален полицаец, специјален обвинител и логично специјален судија на Јосиф Висарионович Сталин“), го оспорува „интелектуалниот, јазичен и правнички капацитет на Катица Јанева“, во навредлив контекст ја нарекува „лик“ („сега овој лик кој треба да го води Специјалното јавно обвинителство“, „не може лик кој за 6 месеци заглавил во ваква корупција да им суди на другите“).

Прилозите за активностите на опозицијата се дел за промовирање на партиската програма (20 март „Потпретседателката на СДСМ Фросина Ременски придружувана од членови на централниот одбор на СДСМ денеска беше на средби со граѓаните во Кичево“, 25 март „Потпретседателот на СДСМ Дамјан Манчевски вчера беше на средби со граѓаните на Карпош“, 21 март „Радмила Шекеринска: Ќе ја стимулираме домашната економија како странските фирми“), на проекти (24 март „Жерновски: Основно училиште во Капиштец и повеќе други проекти во Центар“), но и критички кон владината политика (22 март „Наумов: Во услови кога каматните стапки во Европа паѓаат Македонија ги зголемува каматните стапки на државните записи“, 22 март „Љупчо Николовски со обвинувања за Делев“). Телевизијата емитуваше и две интервјуа (со лидерот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски и со лидерот на ГРОМ Стевчо Јакимовски) каде новинарските прашања содржат констатации кои се на линија на ставовите на соговорниците:

- Лидерот на СДСМ Зоран Заев изминатите неколку дена тврди дека имало 500 000 фантомски гласачи во избирачкиот список. Последната изјава е дека имало околу 200.000 спорни гласачи во избирачкиот список. Каков е вашиот став?“ (19 март интервју со Груевски)
- „Дали СДСМ сега во Македонија прави манипулација со бројките на избирачи во избирачкиот список како што правеше манипулација со бројот на прислушуваниите разговори?“, „Евидентно е дека ВМРО-ДПМНЕ ќе победи на изборите, а СДСМ ќе ги изгуби, но што ќе правиме по изборите?“, „Господине Јакимовски, нема партија на Балканот која сака да дојде на власт без избори, без да понуди луѓе, програма, оператива, работа на терен, состаноци со луѓе и тн?“ „Господине Јакимовски, сега имаме ситуација во која првата соработничка на Зоран Заев, Катица Јанева заедно со уште неколку странски дипломати инсистира на брзи постапки против функционери на ВМРО-ДПМНЕ меѓутоа ги блокира и ги закочуваат кривичните процеси против Заев и Радмила Шекеринска како и неколку други лица од раководството на СДСМ?“ (20 март интервју со Стевчо Јакимовски).

Користење извори: Во 47 прилози телевизијата користи еден извор на информирање. Во 16 прилози,

соочени се ставовите на три или повеќе соговорници, но во 13 од нив тие се со исто гледиште. Во 9 прилози информацијата ја потврдуваат два извори, но во 5 прилози тие не се со различни ставови.

Директни обраќања: Во Дневникот се објавени 23 обраќања на лидери на политички партии, при што забележителна е неизбалансираност во корист на лидерот на владејачката ВМРО ДПМНЕ Груевски, кој е застапен со 17 директни обраќања. Останатите се на лидерот на СДМ Заев – 3, на лидерот на ГРОМ Јакимовски 2 и на лидерот на ДС Трајанов – 1.

Аудиовизуелна манипулација: Телевизијата и во анализираниот период објавува прилози со манипулативни елементи. Главен тип на аудиовизуелна манипулација е емитирањето промотивни прилози за власта и за лидерот на владејачката партија ВМРО ДПМНЕ Груевски. Во 33 прилози има елементи на:

-некритичко пренесување на информации од портали или објави од социјалните мрежи (19 март „ВМРО ДПМНЕ :Проверете ги сите два милиони,најважно е да се видиме на избори“- Курир, 19 март „Бизнис инсајдер“- статус на Груевски на Фејсбук, 21 март „Курир:Заради блискоста со Заев Јанева го амнестира Цановски и отвора предмет за уривање на дивогоградбата Космос“, 23 март „Еве ги испадите на Катица Јанева – објава на Фејсбук на професорката Ванковска, 24 март „Акција или холивудско сценарио на Катица Јанева?“- Курир)

-визуелна манипулација (22 март „Иванов:Не треба да бидеме наивни , во Македонија има 72 терористи повратници од боиштата од Сирија“, каде делот од информацијата за бомбашките напади во Брисел ја следи видео материјал од бегалските кампови во Македонија

- вградување стари изјави во коментаторските прилози (24 март „Голема акција за фабриката за афери: уапсени три лица меѓу кои братот и сестрата на Чауш“ - стара изјава на Заев за Телма, 24 март „Груевски:Бесплатни елаборати за над 5000 домаќинства“ – изјава на Груевски од 18 март при посетата на Радовиш и негова објава на Фејсбук, 25 март „Над 1000 прислушувани разговори од бомбите на Заев завршиле кај луѓе од подземјето“, каде актуелна изјава на заменик министерот Чавков се спротивставува на стара изјава на Заев од интервјуто во Сител).

Примери на фаворизирање или демонизирање политички субјекти:

- (19 март оценка новинар) Вистинска драма се случувала синоќа зад затворени врати во Државната изборна комисија, откако претставниците на СДСМ во комисијата сфатиле дека бројката на спорни гласачи по вкрстената проверка е 4 ипол пати помала од онаа која ја соопштуваа од партијата;
- (20 март оценка новинар) Со вечерашниот настап владејачката ВМРО ДПМНЕ воведува еден нов концепт на отчетност кон граѓаните преку интеракција. Пред преполната сала на Јане Сандански во која што се бара и место повеќе прв пред граѓаните се обрати лидерот на партијата Никола Груевски;
- (21 март оценка новинар) Груевски повеќе од 4 ипол часа водеше еден вид јавна седница пред повеќе од 10.000 граѓани во салата и стотици илјади кои настанот го следеа на телевизија и на десетици портали кои вршеа пренос во живо;
- (21 март оценка новинар) Катица Јанева избега и од собраниската комисија за политички систем;
- (21 март оценка новинар) 150 000 нови работни места се креирани за десет години. Токму намалувањето на невработеноста за 11 процентни поени е најголемиот успех во изминатата деценија. Невработеноста се намали од 36 на 24,6% пред се заради економските политики кои се водеа посебно во услови на два економски и една аполитичка криза;
- (23 март генерална најава) Егоцентриците и самопрогласените владетели не нудат ништо освен себе над законот, над државата и над граѓаните. Од друга страна ВМРО ДПМНЕ го спроведува најтешкиот процес во општество како нашето а тоа е радикално намалување на невработеноста;

- (25 март оценка новинар) При посета Груевски вети дека ќе се градат подрачни простории на училиштето „Димитар Поп Горгиев Беровски. Неколку месеци подоцна активно се гради училиштето и треба да биде готово и да започне со работа на почетокот на наредната школска година од септември оваа година.

Трета недела (26 март – 1 април 2016)

Сител во набљудуваниот период објави 84 прилози за политичките актери и случувања. Најголем број од прилозите беа за: проектите на Владата (17 прилози), за активностите на СЈО (14 прилози), за промотивните посети на Груевски (11 прилози), за изборите (10 прилози), за активностите на опозицијата (5 прилози), за отчетот на владејачката ВМРО- ДПМНЕ пред 10 дена (3 прилози), за медиумите (2 прилози), за новите случувања околу фабриката за афери (2 прилози) и по еден прилог за оставките на министрите од ДУИ и за мигрантската криза.

Во 36 од објавените прилози исклучително е нагласен апологетско-пропагандниот однос кон власта и посебно кон владејачката партија ВМРО-ДПМНЕ, додека во 23 прилози доминира негативен став кон опозицијата. Продолжува негативниот тон во известувањето за работата на Специјалното јавно обвинителство и лично кон Катица Јанева.

Коментари и оценки во вестите: Во вестите на телевизијата во мониторираниот период доминираат прилозите со позитивна и фаворизиращка содржина за ВМРО-ДПМНЕ во споредба со тие со негативен и демонизиращки однос кон СДСМ. Но интензитетот на напаѓањето на опозицијата е посилено од поддршката за власта, според прилозите со коментаторска содржина на новинарот/уредник/презентер или пренесена од други медиуми (16 прилози).

Има три типа негативни и напаѓачки содржини кон опозицијата. Првиот се обвинувањата за работата на нивните министри: (26 март „Вработени во МВР и специјалната полиција за Сител велат дека вчерашниот ден беше тежок дебакл за Оливер Спасовски. По неговото денешно признание според нив, стана јасно дека единствен ефект од неговата најголема акција откако стана министер е паника меѓу граѓаните“, 26 март „Портал „Денешен“: Кочничарењето на Ременски ги засегна и децата со пречки во развојот“).

Потоа се обвинувањата за поврзаност на СДСМ со криминал: (28 март „На 10 дена до распуштање на Парламентот СДСМ и Заев немаат ниту отчет ниту програма. Според аналитичарите, фабриката на Чауш е најголемата инвестиција на СДСМ во предизборието. Дополнителна асистенција е Катица Јанева со монтирани случаи како незаконското апсење на Едмонд Темелко“, 31 март, „Секој може се, никој не му може ништо, ова го воведо Заев минатата година кога поддржан од својата партија, поддржан од соросидите , а богами и од некои дипломати влезе во криминална акција на стекнување на политички поени преку објавување на туѓи приватни телефонски разговори што е криминал сам по себе“, 1 април „Дека некој од сево ова ќе плати со глава не го мислат само ДУИ го мислат многумина, прашање е кој. Дека овие разговори сега биле во рацете на Заев кај криминалците вели ДУИ јас тоа го зборам година дена и тврдам не сега, од секогаш овие разговори биле во рацете на криминалците вклучително и кога беа кај Заев и тоа сега СЈО мора да покрене постапка против Заев“).

Во центарот на демонизиращкиот однос повторно е СЈО и лично обвинителката Јанева и лидерот на опозицијата Заев. Тоа е третиот тип на демонизирање за постоење наведен заговор: (28 март „Се поставува прашањето со овие разговори се врши рекет, што е веќе нотифицирано и објавувано на сајтовите, се земаат пари, зошто Катица Јанева не одговара на прашањето госпоцо кај вас се телефонските разговори , дел од нив се излезени во јавност и се емитуваат зошти ништо не превземате? Затоа што имате политички кар за вас и за СДСМ?“, 28 март „Аналитичари: Катица Јанева и Чаушот се програма и отчет на СДСМ“, 30 март „Искусните правници коментираат дека и во овој случај обвинителството на Катица Јанева постапувало надвор од законите а во нејзините предмети и постапка препознаваат политичка обоеност од која единствена корист има СДСМ и

Kingdom of the Netherlands

Зоран Заев“).

Интензитетот на следењето на активностите на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски не се намали, иако тој веќе нема државна функција, туку е само партиски лидер (промовирање на проектите „Купи кука“, грантови, огласување државно земјиште, најава на нови инвестиции, намалување на цената на лековите, отворањето нова зграда на архивот во Куманово и др.)

Продолжува и објавувањето прилози за опозицијата кои се дел промотивни во стилот на изборен маркетинг (26 март „Владата на СДСМ ќе го укине екстремното во првите 100 дена“) или критика на владината политика (29 март “Наумов реагира на аукцијата на државни записи“). За разлика од обемните извештаи од активностите на функционерите од владејачката ВМРО ДПМНЕ, активностите на опозицијата се покривата со изјави, што наведува на сомнеж дека се работи само за да се обезбеди привиден баланс во известувањето.

Користење извори: Најмногу од новинарските прилози се со еден извор на информација (51 прилози), додека во 10 се користени две мислења, а во 8 од нив тие се идентични. Во 8 прилози се цитираат повеќе од два извори, но во 6 од нив се истомислечки. Во 2 прилози, новинарот не се повикува на ниту еден извор. Телевизијата продолжува да емитува и прилози во кои некритички се пренесуваат информации од портали, кои се со демонизирачки став кон опозицијата и СЈО.

Директни обраќања: Вкупно 17 директни обраќања на политички лидери се објавени во вестите на Сител. Фаворизирачкиот однос кон владејачката ВМРО ДПМНЕ се огледува и во анализата на овој параметар, бидејќи 13 од обраќањата се на лидерот на оваа партија Никола Груевски. Три од изјавите се на лидерот на СДСМ Зоран Заев, при што една е стара изјава од негов настап на друга телевизија. Една изјава има и на лидерот на ГРОМ Стевчо Јакимовски.

Аудиовизуелна презентација: Во 22 прилози емитувани во изминатата седмица има елементи на аудиовизуелна манипулација. Најкарактеристичен тип останува интензивното следење на активностите на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски и неговото вмешување во активности на државните или на локалните органи (26 март „Средбите на Груевски со граѓаните даваат резултати- нови патишта, игралишта, канализации за радовишко“, 29 март „Нов оглас за закуп на државно земјоделско земјиште“).

Друга форма беше некритичкото пренесување на информации од портали и повикување на неименувани извори, кои се користат за фаворизирање на еден (ВМРО- ДПМНЕ, а демонизирање на друг (СДСМ) субјект: (27 март „150 евра поголема заработка за работниците во споредба со периодот пред 10 години“- без извор,

1 април „Бекир Асани му се заканил на Заев со сериозни последици ако излезе уште еден разговор. Заев барал засилување на обезбедувањето“ (медиа.мк),

1 април „Промена на ВМРО ДПМНЕ- за промена на името на Р. Македонија“- хрватски портал директно.хр.)

Една недела по одржувањето на отчетот на ВМРО ДПМНЕ телевизијата (27 март) емитуваше прилог со извадок од обраќањето на заменик министерот за труд и социјална политика Диме Спасов за децениските достигнувања на владејачката партија во оваа област („Спасов: Го вративме достоинството на пензионерите“).

Во фаворизирачки и демонизирачки прилози, телевизијата користеше анкети со граѓани во тие целосно се согласуваат со ставот на новинарот и нема ниту едно спротивставено мислење (29 март „Граѓаните препознаваат политичка конструкција во предметите на Катица Јанева“, 31 март “Теренската проверка на ДИК ја урна тезата на СДСМ за фантомските гласачи“, 1 април „Презентација на станбените субвенции во Кавадарци“). Во прилогот од 30 март „Експерти:Списокот на гласачи кои СДСМ ги смета за фантоми ја урна конструкцијата на Заев за бегство од избори“, наместо експерти како што се најавува, се емитуваат изјави до граѓани.

Повторно се забележува манипулацијата со стари изјави, кои се вадат од оригиналниот контекст и се вметнуваат како став во нов (најчесто коментаторски) контекст (1 април „Покренато обвинение против Захир Бекири Чауш и неговиот брат за фалсификување, злоупотреба и набавка и изработка на оружје“). Во промотивните прилози, изјавите се користат за да се докаже принципот на ветено – сторено, како што е случајот со Груевски(28 март „Голем интерес кај општините за проектот Купи

куќа за млади“ - изјава од 21.01.2016 година, 31 март „40 проекти за млади ќе отворат нови работни места“, изјава од интервју за Сител).

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (26 март оценка новинар) “Се излезе во пресрет на повеќе барања на жителите на радовишко при минатонеделната посета на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски и владините министри од редовите на владејачката партија.”
- (27 март оценка новинар) За период од 10 години има континуирано зголемување на правата од социјална заштита, квалитетен живот за пензионерите, бенефиции за самохраните родители и лицата со инвалидност
- (27 март оценка новинар) “Македонците заработуваат во просек по 150 евра повеќе споредено до пред една деценија.”
- (28 март најава) „Со секој нов ден сме се поблиску до изборите кои треба да се случат на 5 јуни, секој ден поблиску до решавање на кризата и атмосферата во Македонија која е фрустрирачка и до она што како тортура го врши СДСМ врз сите македонски граѓани воспоставувајќи морал, етика, стандарди и кршејќи го законот со заштита на дипломатите и на сородите секој ден и во секоја прилика.”
- (28 март најава) „И така театрално како излезени од цртаниот филм Еднооки кој Борис Дамовски го прави, а се емитува на Сител, Фетаи со сите пози вежбани пред огледало денеска имаше да го соопшти следното.“
- (28 март оценка новинар) “Досега 48 различни општини раководени од градоначалници на ВМРО-ДПМНЕ обезбедиле над 7 600 парцели кои ќе може да се искористат во рамки на проектот купи куќа за млади. Ова беше иницијатива која Груевски ја покренал при работниот состанок со градоначалниците од редовите на неговата партија и која, според информациите од теренските посети, наидува на голем интерес кај граѓаните.”
- (29 март прашање интервју Тодоров) “Она што ме интересира, еве денеска промовиравте нова опрема институтот за патофизиологија. Колку е инвестирано во македонското здравство и дали вакво доопремување модернизирање на клиниките ќе продолжи според вашиот партиски план и во иднина.”
- (31 март генерална најава) Инвестицискиот бум продолжува. За три месеци 16 нови компании за над 6200 работни места”
- (31 март генерална најава) "Растот на индустријата одличен вовед во 2016. Економијата годинава ќе расте според проекциите."
- (1 април најава коментар) "Зошто толку се инсистира да падне власта на ВМРО ДПМНЕ па дури и на сила. Растат пензии, растат плати, паѓа невработеност, субвенции за земјоделци, бесплатно образование, речиси бесплатно здравство..."
- (1 април оценка новинар) “Младите до 35 години имаат неповторлива шанса да дојдат до сопствен дом. Ова синоќа пред кавадарчани го изјави министерот за финансии Зоран Ставревски на презентацијата на проектот Купи куќа за млади.”

Четврта недела (2 – 8 април 2016)

Сител во набљудуваниот период објави 104 прилози за политичките актери и случувања. Најголем број од прилозите беа за: изборите (28 прилози), владините проекти и инвестиции (21 прилози), за активностите на лидерот на ВМРО ДПМНЕ Груевски (13 прилози), за активностите на опозицијата (12 прилози), прилози за делувањето на СЈО (4), за оставките и именувањето нови министри од ДУИ (3 прилози), за укинувањето на решенијата на министрите од СДСМ (2 прилози), два прилози беа и за отчетот на владејачката партија ВМРО ДПМНЕ од пред 3 недели, еден прилог за мигрантската криза и други теми. Во 46 прилози има отворен фаворизирачки, апологетски однос кон власта и владејачката партија, додека во 19 прилози доминира негативен став кон опозицијата. Во анализираниот период како субјекти на демонизирање се лидерот на опозицијата Заев, министрите во Владата од СДСМ Спасовски и Ременски и (иако во помал обем) СЈО и обвинителката Јанева.

Коментари и оценки во вестите: Во вестите на телевизијата во мониторираниот период доминираат прилозите со позитивна и фаворизирачка содржина за власта и за ВМРО-ДПМНЕ во споредба со тие со негативен и демонизирачки однос кон СДСМ (2 април „16 000 студенти за три месеци ја искористиле мерката за бесплатен превоз“, 2 април "Министерството за здравство ќе додели уште 17 лиценци за рурални аптеки кои ќе опфатат 186 000 жители во руралните средини"). Во 13 прилози е вклучена коментаторска содржина, кои се доминантно демонизирачки во однос на опозицијата. Во неколку изданија на вестите посебно со напаѓачки тон се најавите на прилозите (7 април најавување/коментар „До какво ниво на манипулации и измами ја доведоа Македонија од СДСМ и соросидите говори и кампањата за американски претседател“, 7 април најавување/коментар "Како да му објасни некој на Зоран Заев, шефот на СДСМ дека избори не организира влада избори организира Државна изборна комисија. Претседател на Државна изборна комисија е кадар на СДСМ , владата нема никаква врска со изборниот процес освен обезбедување полициско на местата на кои има тепачки и инциденти“). Фокусот во прилозите со демонизирачкиот однос е ставен на лидерот на СДСМ Зоран Заев, на министрите Спасовски и Ременски и на Специјалната јавна обвинителка Катица Јанева (6 април „Нетпрес: Ременски го кочи доделувањето на социјални станови за 76 семејства“, 8 април „Владата става крај на хаосот во МВР и Труд и социјала : поништени решенијата на Спасовски и Ременски“, 7 април „100 незаконски решенија за распоредување на само неколку часа пред распуштањето на Собранието потпишал техничкиот министер за внатрешни работи Оливер Спасовски“, 2 април „Климовски: Јанева со ваков просек немаше да може да се запише на академијата за судии и јавни обвинители“, 5 април „Курир:СЈО-база за згрижување на партиски кадри и членови на семејството“). Продолжува и интензивното следње на активностите на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски. Се информира за секое негово јавно појавување при што не с еправи дистинција дека тој е лидер на партија, а не владин функционер (2 април „Стандард и Пурс го потврди стабилниот кредитен рејтинг ББ со стабилна перспектива на државата“, 3 април „На пуштањето во употреба на реконструираниот објект присуствуваше и претседателот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски кој рече дека ова е исполнување на уште едно ветување“, 3 април „Донсон контролс во средата стартуваше со пробно производство“, 4 април „До крајот на неделата ќе почне исплатата на субвенциите за тутунот“, 6 април „1000 рудари се враќаат на работа, новите концесионери ветуваат зголемување на платите во Злетово и Тораница“). Во прилогот од 2 април „Започна преместувањето на официјалните берзански индекси на македонската, бугарската и загребската берза“, новинарот се повикува на колумна на Груевски објавена во 2003 година, од како што вели „позиција на млад економист, политичар и еден од првите брокери во Македонија“, укажувајќи на неговото визионерство.

Прилози за опозицијата се дел промотивни (2 април "Радмила Шекеринска синоќа партиската програма ја презентираше во Охрид“, 6 април „СДСМ на трибина во Кичево“, 6 април „Програмата на СДСМ презентирани во Берово“) или критика на владината политика (3 април „Александар Кирацовски од СДСМ во функција на дополнителен заменик министер во министерството за информатичко општество и администрација обвини за злоупотреби од страна на поранешниот министер“, 4 април „А опозициските советници од градот скопје бараат оставка од градоначалникот Коце Трајановски за случувањата во Бутел“, 5 април „Кире Наумов-СДСМ :Се зголемува трговскиот дефицит“). Продолжува практиката на објавување само на изјави од претставници на опозицијата, додека при промовирањето на политичката програма на владејачката ВМРО ДПМНЕ, тоа се опширни извештаи.

Користење извори: Најмногу од новинарските прилози се со еден извор на информација (66 прилози), додека во 13 се користени две, од кои во 10 идентични мислења. Во 10 прилози се цитираат повеќе од два извори, но во 9 од нив се истомислечки. Телевизијата објавува и прилози во кои некритички цитира информации од портали кои во најголем дел се демонизирачки (4 април „Денешен:СДСМ ги вдомува заслужните кадри на трошок на граѓаните“, 5 април „Директно.хр: Контролирана нестабилност или политички леб без мотика на СДСМ“, 5 април Курир:СЈО-база за згрижување на партиски кадри и членови на семејството“), а објавува и прилози во кои се повикува на неименувани „извори“ во ДИК, на Телевизијата и сл.

Директни обраќања: Вкупно се објавени 16 директни обраќања на политички лидери се објавени во вестите на Сител. И тука се огледува фаворизирачкиот однос кон владејачката ВМРО_ ДПМНЕ

бидејќи дури 11 од изјавите се од лидерот на оваа партија Груевски. Три од обраќањата се на лидерот на опозициската СДСМ Заев, а по едно на лидерот на ДПА Тачи и на ГРОМ Јакимовски.

Аудиовизуелна манипулација: Во 55 прилози има манипулативни елементи.

Освен најчесто застапената манипулација кога лидерот на ВМРО ДПМНЕ се појавува во промотор на владини проекти, постојат уште неколку типови на манипулација. Првиот е некритичко пренесување на информации од портали, кои се демонизирачки кон опозицијата (2 април "Под насловот промена на ВМРО ДПМНЕ за промена на името и порталот арт инфо ба ја пренесува анализата за актуелните политички случувања во земјата", 4 април „Бродик:Кризата во Македонија е за промена на името“, 4 април „Денешен:СДСМ ги вдомува заслужните кадри на трошок на граѓаните“, 5 април „Директно.хр: Контролирана нестабилност или политички леб без мотика на СДСМ“, 5 април „Курир:СЈО-база за згрижување на партиски кадри и членови на семејството“). Друг тип на манипулација е повикување на извори кои се нарекуваат или „свои“ или се „анонимни“ (3 април „Извори од ДИК:СДСМ го кочи пречистувањето на избирачкиот список“, 5 април „Извори од ДИК за Сител: Избирачкиот список ќе биде пречистен навреме“, 6 април „Одложено првото рочиште за поткупот кој му бил нуден на вработен во МВР да сведочи за СЈО“, чии информации се пренесуваат како факти. Во две интервју емитувани изминатата недела (2 април со Кахведи, и 3 април со Новаковски), се тенденциозни и го наведуваат соговорникот на одреден одговор: „Рековте дека турските компании се задоволни од даночниот пакет што се нуди во земјава но дали сте задоволни од поддршката која ја добиваат од владините институции во однос на премостувањето на некои административни бариери што им се појавуваат во текот на работењето. Дали турските компании се задоволни?“, „Вие сте член на СДСМ нели мислите дека намерно СДСМ како стратегија го применува ова сценарио на постојано барање проблеми за да се одложат изборите за всушност воопшто да не се одржат изборите, за да си останат власт без избори?“. Во дел од прилозите се емитувани и селективни изјави (6 април „Собранието се распушта - расправа од ДИК“, при што се објавуваат изјави од партиски претставници но не и клучната од претседателот Чичаковски дека ако има и еден спорен гласач тој нема да го потпише списокот), анкета од граѓани (7 април) каде сите се жесток напад врз СДСМ, или се објавуваат ставови на експерти (7 април Експерти: Одлуката на СДСМ е погрешна и катастрофално ќе се одрази и за нив и за цела држава), во случајот Владимир Божиновски чии ставови во јавноста се доживаат како провладини. И веќе познатиот тип на манипулација на користење на стари изјави кои се врамуваат во креиран концепт (7 април „Заживуваат запуштените капацитети во Македонија“, изјави на Груевски од 12 јануари и од 20 март од интервју за Сител).

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (2 април оценка на новинар) Од 2007 до сега со државните мерки за вработување од оперативниот план отворени се 34 илјади работни места. Тие помогнаа стапката на невработеност во четвртиот квартал лани да падне на 24,6 отсто најниско од кога статистика ги врши мерењата.
- (2 април анализа/ коментар) Уверението на Јанева е одраз на капацитетите што ги поседува, смета професорот Александар Климовски. Според него Јанева немало да може да се запише во Академијата за судии и обвинители.
- (2 април оценка на новинар) Според артинфо. ба најголем дел од Македонците стојат позади ВМРО ДПМНЕ затоа што партијата се бори за да го зачува името на земјата
- (4 април оценка на новинар) Невиден семеен апсурд во редовите на СДСМ. Љубица Јанчева викендов порача дека на скопски Аеродром му требале промени но само на фер и демократски избори
- (5 април оценка на новинар) Истите извори велат дека проблеми се јавуваат само во СВР Струмица и Куманово, каде луѓето на Оливер Спасовски и Заев вложуваат максимални напори за опструкција на процесот
- (5 април оценка на новинар) СДСМ ги користи медиумите во регионот, па и интересите на соседните земји, како и дел од странските амбасадори со цел пролонгирање на изборите кои самите ги предизвикаа, анализира новинарот Иван Бродик за Директно.хр

Kingdom of the Netherlands

- (6 април оценка на новинар во живо) Она што можеше денеска да се забележи во медиумите кои се под контрола на СДСМ и Сорос дека опозицијата бара разни начини за да се одложат изборите според некои информации една од клучните причини за тоа е последната анкета која пристигнала на Бихаќка
- (7 април генерална најава) Ова е почеток на крајот на една кризна и неодржлива состојба во Македонија која ја отвори СДСМ а се темели на непочитување и уривање на институциите, корупција скривана зад партиски функции, ставање на државата во функција на протекторат на странски амбасади , насилство по улици уривање на приватност и рекет со туѓи телефонски разговори, загрозување на пензиите, инвестициите и платите. Ова е почеток на крајот на сето тоа и ова е ден на олеснување на Македонците
- (7 април најава/ коментар)"Епа на денот на избори нема дипломати, нема соросоиди , нема лажни невладини организации, нема спинови преку интернет , нема ништо. Излегува граѓанинот и кажува што сака. Затоа да го чуеме граѓанинот
- (7 април најава/коментар) "Како социјалдемократите ја сфаќаат политиката и како им е исто партија држава
- (8 април генерална најава) "Анкета: Два и пол пати повисок рејтинг на ВМРО ДПМНЕ пред СДСМ , пет и пол пати повисока довербата во Груевски споредено со Заев. Граѓаните мислат дека кризата има за цел промена на уставното име"